

Sygn. akt II W 1109/20

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lipca 2020 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie, II Wydział Karny, w składzie:

Przewodniczący: SSR Katarzyna Zabuska

Protokolant: prac. sąd. P. D.

bez udziału oskarżyciela

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu czerwca 2020 r.

sprawy

M. S. obwinionej o czyn z art. 54 kw

postanawia

1. na podstawie art. 60 § 1 pkt 3 i 5 kpw w zw. z art. 5 § 1 pkt 1 kpw umorzyć postępowanie przeciwko M. S. o czyn z art. 54 kw,
2. na podstawie 119 § 2 pkt 1 kpw koszty postępowania ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Do tut. Sądu skierowany został wniosek o ukaranie M. S. za to, że: w dniu 04 kwietnia 2020 roku o godz. 1:00 w miejscowości D. na ul. (...) przy sklepie (...), wbrew powszechnie obowiązującym przepisom przemieszczała się w miejscu publicznym bez określonego w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 24 marca 2020 roku celu.

Czyn ten został zakwalifikowany jako wykroczenie z art. 54 kodeksu wykroczeń w zw. z § 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 marca 2020 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie ogłoszenie na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii w zakresie przemieszczania się osób.

Sąd zważył, co następuje:

Analiza wniosku o ukaranie i dołączonego do niego materiału dowodowego prowadzi do wniosku, iż w niniejszej sprawie zaistniały okoliczności uzasadniające umorzenie postępowania jeszcze przed rozprawą. Zachodzi bowiem okoliczność wyłączająca postępowanie w postaci oczywistego braku podstaw do obwinienia M. S. o czyn z art. 54 kw.

W pierwszej kolejności rozważając kwestię podstawy prawnej skierowanego wniosku o ukaranie, zważyć należy iż przepis art. 54 kw przewiduje odpowiedzialność sprawcy, który wykracza przeciwko wydanym z upoważnienia ustawy przepisom porządkowym o zachowaniu się w miejscach publicznych.

Jest to więc przepis blankietowy, który odwołuje się do - wydanych z upoważnienia ustawy przepisów porządkowych o zachowaniu się w miejscach publicznych.

Istota odpowiedzialności z art. 54 kw przeniesiona została zatem do wykroczenia przeciwko normom - które zostały zdekodowane w przepisach porządkowych. Zważyć jednak należy, iż omawiane przepisy dla skuteczności stanowienia podstawy do odpowiedzialności z art. 54 kw muszą zostać wydane z upoważnienia ustawowego.

Czyn zakwalifikowany w niniejszej sprawie jako wykroczenie z art. 54 kodeksu wykroczeń odnosi się do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 marca 2020 r. zmieniającego m. in. rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz.U. poz. 491), a nie jak wskazano w kwalifikacji rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 marca 2020 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie ogłoszenie na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii w zakresie przemieszczania się osób.

Powołane rozporządzenie zostało wydane na podstawie delegacji ustawowej - na mocy ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. 2020 poz. 374).

Na mocy art. 25 wskazanej ustawy dokonano zmian w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. z 2019 r. poz. 1239 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 284 i 322).

Dodano art. 46 a, który przewiduje, iż w przypadku wystąpienia stanu epidemii lub stanu zagrożenia epidemicznego o charakterze i w rozmiarach przekraczających możliwości działania właściwych organów administracji rządowej i organów jednostek samorządu terytorialnego, Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, na podstawie danych przekazanych przez ministra właściwego do spraw zdrowia, ministra właściwego do spraw wewnętrznych, ministra właściwego do spraw administracji publicznej, Głównego Inspektora Sanitarnego oraz wojewodów:

- 1) zagrożony obszar wraz ze wskazaniem rodzaju strefy, na którym wystąpił stan epidemii lub stan zagrożenia epidemicznego,
- 2) rodzaj stosowanych rozwiązań - w zakresie określonym w art. 46b.

W kolejnym artykule określono enumeratywnie, iż - W rozporządzeniu, o którym mowa w art. 46a, można ustanowić:

- 1)** ograniczenia, obowiązki i nakazy, o których mowa w art. 46 ust. 4;
- 2)** czasowe ograniczenie określonych zakresów działalności przedsiębiorców;
- 3)** czasową reglamentację zaopatrzenia w określonego rodzaju artykuły;
- 4)** obowiązek poddania się badaniom lekarskim oraz stosowaniu innych środków profilaktycznych i zabiegów przez osoby chore i podejrzane o zachorowanie;
- 5)** obowiązek poddania się kwarantannie;
- 6)** miejsce kwarantanny;
- 7)** zakaz opuszczania miejsca kwarantanny;
- 8)** czasowe ograniczenie korzystania z lokali lub terenów oraz obowiązek ich zabezpieczenia;
- 9)** nakaz ewakuacji w ustalonym czasie z określonych miejsc, terenów i obiektów;
- 10)** nakaz lub zakaz przebywania w określonych miejscach i obiektach oraz na określonych obszarach;
- 11)** zakaz opuszczania strefy zero przez osoby chore i podejrzane o zachorowanie;
- 12) nakaz określonego sposobu przemieszczania się.**

Z przytoczonych przepisów wynika, iż na podstawie art. 46 b pkt 1 w zw. z art. 46 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. 2020 poz. 374). - Rada Ministrów

posiadała uprawnienie wynikające z ustawy do uregulowania w rozporządzeniu - wyłącznie nakazu określonego sposobu przemieszczania się.

Nie uzyskała delegacji ustawowej do wprowadzenia generalnego zakazu przemieszczania się.

Tymczasem na mocy przywołanego rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 marca 2020 r. zmieniającego m. in. rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz.U. poz. 491) wskazano, iż w okresie od dnia 25 marca 2020 r. do dnia 11 kwietnia 2020 r. zakazuje się na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej przemieszczania się osób przebywających na tym obszarze z wyjątkiem przewidzianych enumeratywnie w pkt 1-4 sytuacji.

W ocenie Sądu, wprowadzenie generalnego zakazu przemieszczania się jest daleko bardziej idącym uregulowaniem niż nakaz określonego sposobu przemieszczania się. Zakaz uregulowany w rozporządzeniu jest znacznie szerszy niż delegacja ustawowa, która mu na to zezwala.

W konsekwencji, w ocenie Sądu, nie sposób uznać, iż zachodzi możliwość pociągnięcia do odpowiedzialności karnej z art. 54 kw, na podstawie wskazanych przepisów rozporządzenia osoby, która wykracza poza zakaz przemieszczania się, albowiem ten przepis porządkowy - w zakresie obejmującym generalny zakaz przemieszczenia się - nie został wydany z upoważnienia ustawy. Zdaniem Sądu, sfera ograniczenia praw i wolności należy do zakresu, który winien odbywać się w drodze regulacji ustawowej i na podstawie przyznanych przez ustawę kompetencji.

Takie stanowisko znajduje odzwierciedlenie w poglądach doktryny i orzecznictwa. Powszechnie przyjmuje się, iż warunkiem odpowiedzialności za wykroczenie z art. 54 jest naruszenie przepisów porządkowych, które zostały wydane tylko z upoważnienia ustawy. (komentarz art. 54 KW B. 2019, wyd. 8/B.)

Zgodnie ze stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego - w szczególności przepisy represyjne o charakterze blankietowym powinny jednoznacznie określać zakres przepisów, do których odsyłają; ten zaś musi ściśle mieścić się w konstytucyjnych granicach kompetencji prawotwórczych organów władzy publicznej.

Upoważnienie ustawowe musi jednak w sposób precyzyjny określać zakres spraw przekazanych do unormowania. (wyr. TK z 8.7.2003 r., P 10/02, OTK-A 2003, Nr 6, poz. 62).

Sąd podziela ugruntowane w odniesieniu do art. 54 kw stanowisko, zgodnie z którym, komentowany przepis może znaleźć zastosowanie wówczas, gdy sprawca narusza przepisy porządkowe, które nie wykraczają poza granice upoważnienia ustawowego. W przeciwnym wypadku, gdy przepisy porządkowe nie zostały przekazane do unormowania w akcie podstawowym, nie korzystają z ochrony zapewnianej przez art. 54 kw (por. P. Kozłowska-Kalisz, w: M. Mozgawa, Kodeks wykroczeń, 2009, s. 196).

Niemniej jednak, nawet gdyby przyjąć stanowisko odmienne i uznać, że przepis art. 54 kodeksu wykroczeń w związku z przywołanym rozporządzeniem - mogą stanowić podstawę odpowiedzialności z art. 54 kw w zakresie naruszenia generalnego zakazu przemieszczania się, to w ocenie Sądu, w niniejszej sprawie i tak mamy do czynienia z brakiem podstaw faktycznych do obwinienia M. S. o czyn objęty wnioskiem o ukaranie.

Jak wynika z opisu czynu wymieniona miała wbrew powszechnie obowiązującym przepisom przemieszczać się w miejscu publicznym bez określonego w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 24 marca 2020 r. roku celu.

Niemniej jednak, jak wynika z analizy akt sprawy podstawą do złożenia wniosku o ukaranie miało być uznanie, iż obwiniona złamała zakaz przemieszczania się na obszarze Rzeczypospolitej a cel i motywacja naruszenia zakazu nie mieściła się z ramach wyjątków przewidzianych w analizowanym rozporządzeniu, tj. w celu:

1) wykonywania czynności zawodowych lub zadań służbowych, lub pozarolniczej działalności gospodarczej, lub prowadzenia działalności rolniczej lub prac w gospodarstwie rolnym, oraz zakupu towarów i usług z tym związanych;

2) zaspokajania niezbędnych potrzeb związanych z bieżącymi sprawami życia codziennego, w tym uzyskania opieki zdrowotnej lub psychologicznej, tej osoby, osoby jej najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz.U. z 2019 r. poz. 1950 i 2128), a jeżeli osoba przemieszczająca się pozostaje we wspólnym pożyciu z inną osobą - także osoby najbliższej osobie pozostającej we wspólnym pożyciu, oraz zakupu towarów i usług z tym związanych;

3) wykonywania ochotniczo i bez wynagrodzenia świadczeń na rzecz przeciwdziałania skutkom (...)19, w tym w ramach wolontariatu;

4) sprawowania lub uczestniczenia w sprawowaniu kultu religijnego, w tym czynności lub obrzędów religijnych.

Jednym z wyjątków przewidzianych przez przepisy analizowanego rozporządzenia jest przemieszczanie się w celu zaspokajania niezbędnych potrzeb. Jest to niewątpliwie określenie nieostre. Interpretacja niezbędnych potrzeb dla każdej osoby może prowadzić do odmiennego wyniku a także nie sposób jednoznacznie określić zakresu niezbędnych potrzeb.

Już tylko na marginesie należy zważyć, iż kwestia realizacji niezbędnych potrzeb w postaci zabezpieczenia zdrowia psychicznego i fizycznego w postaci jednorazowego spaceru lub uprawiania sportu była sporna i budziła wiele wątpliwości. Niemniej jednak, jak powszechnie wiadomo, nawet w wypowiedziach telewizyjnych Ministra Zdrowia - chociaż bez wątplenia nie stanowią one źródła prawa, to jednak mogły stanowić pewne wytyczne dla rozumienia tej koncepcji dla obywateli - dopuszczono takie rozwiązanie i cel - jako kwalifikujący się do zaspokajania niezbędnych potrzeb. Zważyć należy, iż również sam szef resortu zdrowia zaznaczył, że spacerowanie nie są zabronione. Nie mogą być one jednak powodem do gromadzenia się ludzi na ulicach lub w miejscach publicznych.

Jak wynika z analizy akt sprawy M. S. przyznała funkcjonariuszom, że cały dzień spędziła w domu i postanowiła wyjść na jedyny dziennie spacer.

Podnieść przy tym należy, iż zdarzenie chociaż miało miejsce w miejscu publicznym przy sklepie, to jednak zważywszy na godzinę tj. 1 w nocy, ruch był znikomy. Należało więc uznać, że poruszanie się w istocie w odosobnionym miejscu nie stworzyło bezpośredniego zagrożenia związanego z przemieszczaniem się w miejscu publicznym.

Jednocześnie, w ocenie Sądu, nie sposób znaleźć jednoznacznych podstaw, dla których jednorazowego spaceru nie można zaliczyć do wymienionych przez analizowane rozporządzenie wyjątków zezwalających na poruszanie się celem - zaspokajania niezbędnych potrzeb związanych z bieżącymi sprawami życia codziennego.

W konsekwencji, należało przyjąć, iż zgromadzony materiał dowodowy nie daje w stopniu oczywistym podstaw do obwinienia M. S. o naruszenie wytycznych wynikających z analizowanego rozporządzenia. Tym samym brak jest podstaw do przyjęcia, iż zrealizowane zostały znamiona wykroczenia z art. 54 kodeksu wykroczeń. Postępowanie należało zatem umorzyć, o czym orzeczono jak w sentencji.

Wobec rozstrzygnięcia w pkt 1, kosztami postępowania obciążono Skarb Państwa.